

S. XVIII
F. 70

QUI NOU

EN QUE ES REFERIX LO VIAGE QUE FEU
Tito *Bufalampolla* à la Villa, y Cort de Madrit, ahon se
encontrà en les Festes de la Proclamaciò del Senyor Rey
Don CARLOS QUART (que Deu quart), les que li conta
al seyl Amic Sento el *Formal*; y èste li entera dels pre-
paratius que se estan fent en esta M. N. L. y Fidelissima
Ciutat de Valencia, en ocasiò de haverse de celebrar dita
Real Proclamaciò en los dies 13. 14. y 15. del mes
de Febrer de este any 1789.

PRIMERA PART.

Sento. **B**En vengut *Bufalampolla*.

Tito. Ben trobàt *Sento el Formal*.

Sento. Home, què Diables te has fet,
ò ahon Dimonis te has ficat,
que tant temps que no te he vist?

Tito. Amic, es llarc de contar:

He corrido muchas tierras.

Sento. Dignes puix lo que ha pasat.

Tito. Ya te enrecordaràs, *Sento*,
quant los dos varem anar
à la Ciutat de Valencia
à veure, à oir, à admirar
els prodigis, y els primors
en que els Nobles Valencians
el Naiximent celebraren
dels dos Infàntets Germans.

Sento. Y com que Yo me enrecorde!
Què funciò tan general,
si aquell Castell dels Dimonis
no haguera :::

Tito. Pasem abant:

Puix, com saps, nos despedirem,
y Yo men aní à Albalat:
Entonces lo meu festeig ::

Sento. Era Llaudomia Real,

la filla de Pere el coixo,

Neboda del Escolà.

Tito. Això, això, *idem per idem*;
en este temps ::

Sento. Comensà

Tripeta, el fill del So Cosme,
à ferli tats, y mes tats.

Tito. Veritat: Puix una Nit
em puchà la mosca al nàs;

Sento. Y agarrarès un bastò,
y comensares cis, çàs,
à descarregarli al pobre,
que per mort casi es quedà.

Tito. Tot es lo Evangeli, Amic,
escolta lo que no saps:

Com el pobre de Tripeta
estaba tan mal parat,

tomè las de Villadiego,

y en Sent Esprit vaig parari
comensí à fer diligencies,

y luego sabí baig mà
que me armaven el Proces,

y tot estaba embargar,

y si moria Tripeta
pararia en lo Mercat:
Yo entonces prengui canella,
men ixqui del meu sagrat,
y caminando de Noche
à Madrit baig arribar:
volia posarme à Ofici,
mes ningù trobì del càs:
En aquella Babilonia
estaba ma sobre ma,
hasta que vaig advertir,
que à aquells que la ociositat
amaben, molt be els junyen,
y els duyen à treballar
con un grillete àcia el Prado;
Yo digui entre mi, sagrat,
àsò es pijòr que morirse!
Alto pues à trabajar.
Me fui à la Red de San Luis,
y encontrì al Tort de morral,
el Torrenti, que tenia
una casa à son manàr
vendiendo Agua de Zebada,
que alli tan calents estàn,
que la zebada, y les chufes
menchantla, y beventla van:
Em posì Moço del Tort,
em fiu com un Capità,
menchaba com un Gamell,
dormia com un Mardà;
y en fi pasaba una vida,
que no te la puc pintar:
après de algun temps, sabí
com Tripeta, Deu me el guart,
se havia posat ya bò,
y no es parlaba del cas.
Puse mis paños calientes,
vaig escriure à mon Cuñat
que compusiera el negocio,
donantli Yo ripio à mà,
y embiantli uns pocs groguets
que ya tenia aforrats;
contentaron al Notario,
feren perdonàr la part,
y com no ba haber creu-negra
tot lo papèr quedà blanc.
Se finalizò el proceso,

chano, chano rebentant.
Sento. Puix aplegues à bon temps,
que ara se estàn preparant
Festes de Proclamaciò
del Senyor DON CARLOS QUART:
Saps com morì lo Rey Pare?
Tito. Home, no sigues Tabal,
puix si estaba Yo en Madrit
com hu havia de ignorar!
Sento. Confieso, que soy un Porro.
No me havia enrecordat;
y hauràs vist alli també
à este nou Rey proclamar?
Tito. Es evident que hu he vist,
y estic, Cap de Lleu, pasmat
de veure els diners que es gasten
sense lluirse, sagrat!
Alli tot va à cost, y costes,
la plata, y or à grapats
es gasta sense consuelo;
mes tot es tan masorràl,
que costa molts bons doblons,
y cert pareix un pegat:
Mes importaba aquell Carro,
que en les Festes dels Infants
traqueren los Carnicers
en Valencia, que tot quant
varen fer hara en Madrit.
Y Lluminaries, sagrat!
Si veren los Madrileños
la iluminaciò tan gran
de la Plasa de la Seu,
Mare dels Desamparats,
què atonits que es quedarien!
Sento. Puix, Amic, hara se estàn
proyectant les grans funcions,
en que Valencia Lleal
à son Inviçte Monarca
ha de alsar el Estandart
en la Real Proclamaciò:
han de traure al Rat penat,
que es de plata de martell,
y el tenen tan ben guardat,
que

que un baul de terciopelo
es la casa en que ell està,
tres claus te el dichos tesor,
y el dia determinat
que es el tretse de Febrer,
ab ceremonies molt grans
de escritura, fee y entrega,
y deposito formal,
el trahuen, y el manifesten
al public, com si fos Sant
el posen daball dosel,
y sempre el estan guardant.
Demprès faràn Cavalgata,
y el dichos del Rat penàt
anirà darrere tots
presidint à la Ciutat.
En la Plasa de la Seu,
en lo Real, y Mercà
alsaràn aquesta insignia,
proba de fidelitat
que li juren al nou Rey,
y allí dihuen tirarán
monedes de plata, y or
pera el que puga agarrar.

Tito. Home, Yo estic tan calent,
que quant men aní à acachar
en Madrit à plegar una
un Dimoni de Soldat
Choriso :::

Sento. Suiso, Tito.

Tito. Dimoni seria encarnat,
empegà una culatada,
que encara estic desllomàt.

Sento. Y la agafares?

Tito. Un cuerno:

si em deixà casi baldat.
No em posarè Yo atra bolta
en eixe perill, chermà.

Sento. Y si es un Doblò de à huit?

Tito. Home, eres molt celestial,
Doblò de à huit tirarien?
No el havien de tirar!
Pesetes, ò reals de plata
es lo ordinari ::

Sento. Puix ya;
com Yo may he vist asò
no estranyes ducte ::

Tito. Formal,
y em de vaixar à València
à les Festes.

Sento. Com à llams,
que estes son festes colmades,
perque son funcions Reals,
y es prevenen tantes coses,
que si escomense à contar
te taparàs les orelles.

Tito. Puix digues algo del cas.

Sento. Lo primer que està disposat
es un Castellòt molt gran
que es forma :::

Tito. Què estàn borrachos?
pronte se els han olvidat
els chafats de la altra bolta
en lo Portal del Real.

Sento. Home, no sigues Trompeta,
deixamo dir, tros de Carn:
El Castell que, dic, se forma
en la replanada gran
allà dalt del Micalèt;
mira, *Animal sense pap*,
que espentes pot allí havèr
quant cascu de son terrat
pot veurel à tuti plen,
sentat, deret, ò chitat.

Tito. Y si els Cueters se cremen
ahon han de fuchir, Chermà?

Sento. Pera això ya providencies
de tindre canters à ma
de aigua.

Tito. Y si es crema el Castell?

Sento. Amic, si el Cel se nos cau
tots per força morirèm,
chiton, y pasem avant;
ell es cert que pensen bè,
y en lo punt han acertat.
Han convocat als Oficis,
als Gremis, y Facultats,
als Grandes, y à la Noblea
Maestrança, y Consulat,
Colegis, y Confraries,
als Cleros, Comunitats,
y en fi no ha quedat ningú
que no estiga convidat:
De la Ciutat la gran Casa

estará de mar à mar
toda de gala vestida
por fuera y dentro.

Tito. Formal,
y podrèm veurela tots,
bè mos deixaràn puchar?

Sento. Para todos puerta abierta
aquestos dias havrà.

En la Plasa de la Seu
el Altar se posarà
de la Ciutat, y alli el Rey
estará dalt de un Cavall.

Tito. Viu?

Sento. No, home, de bulto,
pero molt ben imitar:
este Altar serà un prodigi,
cent pams de altitut tindrà.
Avans de la Bolseria
en la Plasa del Espart
posen una font de vi.

Tito. Pensamiento Celestial!

Me amostraràs eixa Plasa,
y no pasarem ya avant,
perquè si es posèm à beure
quedarèm repantigats.

Sento. El Mercat serà de veure,
tots dihuem que el Consulàt
tirarà el resto estos dies,
puès es Fos Comisionat.

Tito. No estará molt clar això
si es Fosc qui hu ha de arreglar.

Sento. Què may te puc traure punta!
y així et deíxe, y no en fas càs.
Els Cansaladers dos Torres,
y un Arc masís formaràn
en vint Canons.

Tito. Senta Barbera!
no em posarè Yo davant.

Sento. Y entre carrega y descarrega
al concurs els tiraràn
llonganises, botifarres,
llomello, peus, ventres, mans,
paltrots :::

Tito. Y à quin hora ho tiren,
que me estarè alli plantat
hasta fer la provisió,
puix Yo no he mort porc enguany.

Sento. Per cert que eres comedit,
quant dia de disparar
volies pegar à correr,
y quant pretens agafar
te estaràs fet un badoc!
Puix te dic en veritat,
que mes de huitanta arrobes
tenen de prevencional.

Tito. Eixa si que es bona gent,
en ells vullc agermanar.
Vixca el Trenc, y el Abadecho
si hu tiren tot à grapats.
Eu, y els Platers faràn algo?

Sento. No duíte que algo faràn,
puix un Colegi tan noble
en circumstancies tan grans
no crec que es quede darrere.

Tito. La altra bolta, cap sagrat!
feren aquell Basilisco
de plata tot.

Sento. Animal,
Obelisco es diu, no es bò,
que tot hu has de equivocar.

Tito. Obelisco, Basilisco,
ò Basilicon, es clar
que era tot un *Non plus ultra*
per magnificencia, y art.
Diguesme puix per ta vida,
y que fan los Advocats?

Sento. No se Yo que fasen res
puix res de ells he oit parlar.

Tito. Voràn la Festa, y si riñen
les querelles formaràn,
agarraràn los quartets,
y tots quedaràn pelats.
Buen oficio, buen oficio!

Tots Moros, ò tots Christians.

Sento. No hay regla sin excepcion.

Tito. Sempre oix dir eixe refrà,
y no el entenc.

Sento. Calla Tito,
Nosaltros som del cant pla,
no es fiquèm en contrapunts,
que son arduos, è intrincats.

Tito. Si manara :::

Sento. Què faries!

Tito. No vull diro, toca avant.

Y els Dòtors de Medicina?
Sento. Pulsen.
Tito. Puix Deu que me quart de eixa festa.
Sento. Sense dūcte que tu vols morir penchàt, ò de repent.
Tito. No per cert, lo que vull no estar malalt pera haverlos menester.
Sento. Puix no crec te escaparàs.
Tito. Y los del Arte Mayor tanto Maestro Colegial se luciràn estos dias?
Sento. En la bugada ya drap, y no crec serà el pichor, que sempre molt bè han quedàt.
Tito. Y els Sucrers?
Sento. Faràn de cera un Altar molt ben formar.
Tito. Millor fora de alfanic, melada, ò carabasar.
Sento. Acudirien les mosques.
Tito. Y mosques molt racionals. Diu que tiren caramelos, y confits desde eixe Altar?
Sento. Yo no hu sè, mes bè pòt ser, que son biçarros sens par.
Tito. Si apleguen à fer tal cosa als Chics, els he de portar una coixinera plena de chucheries.
Sento. Ay tal! com no te coste diners. Yo crec que te emportaràs al Dragò del Real Colegi, al Negret del Espital, Engouari de la Lonja, y hasta el mateix Rat penàt.
Tito. El de plata? Què mel donen, y voràs com llo desfas, y lo convierto en pesetas!
Sento. Els Ferrers::
Tito. No mels nomenes, que encara estic escaldat de la Festa dels Chiquets.
Sento. Puix que es lo que et va passar?

Tito. Dempres dels grans esclafits, y aquells chispots infernals, en que em deixaren la cara tota plena de llunars, vaix veure caure una cosa alli prop del meu costat, y no sabent que seria, comensí al punt à buscar, y trobí una ferradura de Rosí, sense estrenar; vaix tirar la ma à agafarla, y la pell alli es quedà, puix estava ensesa en foc, mes foc tan disimulat, que ningu ho coneixeria.
Sento. Si no fores, animal, avarisiòs, no tindries eixos chascos.
Tito. No parà encara en asò el susès: com la volia agafar, li vaix tirar la armilleta damunt, y me la cremà.
Sento. Conque es quedà alli?
Tito. Boboni, què se havia de quedar! Pensí un arbitre, y me ixquic com Yo la havia pensat. Vaix agafar la montera, y en ella emvaix orinar, y logrà apagarla al punt; el meu Rosinèt castany la duguè mes de tres mesos.
Sento. Puix molt cara et va costar.
Tito. Pero men ixquí en la meua.
Sento. Sense armilla, y en la mà estropeada, grande dicha per lo que val un real.
Tito. Mas vale un gusto::
Sento. No, digues mes val aforrar un real; lo que puede la avaricia!
Tito. No prediques, pasa avant.
Sento. Els Obrers de Vila::
Tito. Ripio, Deu que em lliure del pardal que solen portar per terra

en un coll tan estirat,
 que tira catorce vares.
 Y els Pellers?
Sento. Punto redondo,
 fem , y no pases avant,
 que eixos no tenen cotexo.
Tito. Dels Barbers els Oficials
 què faràn?
Sento. Hasta ai estic.
 Els han cridat moltes voltes,
 y no els han pogut juntar.
Tito. Puix embiarlos à Presidi.
Sento. Y qui mos afaitarà?
Tito. Les Selleres.
Sento. Borinòt,
 que poc tens tu de Christià.
Tito. Puix portar la barba llarga,
 que dos Sigles à esta part
 no mes està introduit
 el haverse de rapar.
Sento. Què saps tu de aqueixes coses?
Tito. Què sè? Puix qui va afaitar
 al Rey Davit? mas tan llunt
 no tinc cert pera que anar;
 qui afaitava à Carlos Quint?
 quin Barber lo va tocar?
Sento. Y daon saps eixes noticies?
Tito. Se piensa Ustet , So Formal,
 què Yo aunque esclafatorrosos
 no sè algo particular?
Sento. Yo et tenia per molt macho,
 mes ya veix no hu eres tant.
 Els Peluqueros ho porten
 el seu asunte callar,
 mes no ducte faràn algo
 en tan gran Festivitat.
Tito. Juntarlos als Moliners
 que tots saben empolvar;
 mes quedaràn tan rendits,
 tenint tant que pentinar,
 que no estaràn pera chances.
Sento. Puix alguna cosa gran
 crec que porten entre selles.
Tito. Y els Peixcadors?
Sento. En la Mar.
Tito. Peixcadors de faldriqueres
 crec que no ne faltaran.

Sento. Cuidado no engafen hu
 que pronte la pagarà.
 Els Bodegoners.
Tito. Apresa,
 digues aqueixos què fan?
 Donen de menjar devades?
 perque vint , ò trenta plats
 me emborrarè cada dia.
Sento. Com asunte de fartar
 entre en rogle *volaverunt*,
 eres hombre muy voraz.
Tito. Lo que me importa me importa.
Sento. Puix Yo no sè lo que fan.
 Hasta els Estudiantes::
Tito. No hu digues
 de aqueixa gent , Deu mos guart,
 que no faràn cosa bona,
 ni tampoc res tirarán,
 sino llagrimas pelades
 de Sent Pere.
Sento. Guarda el cap.
 Hasta els Cocheros::
Tito. Arrea Manolo,
 y qui els ha ficat
 à estos en la Procesò,
 es Ofici nou de enguany?
Sento. No tingues tan mala llengua,
 que si ells van , es perque van.
Tito. Mes valguera que els dugueren
 dels correchots agafats.
Sento. Tambè ixen los Caleseros.
Tito. De eixos no ya que admirar.
Sento. Y els Cegos.
Tito. A eixos los duen
 per pòr no caiguen chermà,
 y se advertì ya el prodigi
 en la Festa als Infants
 que guiaven als de vistas
 y aixina puix::
Sento. Callaràs,
 gran Socrates de Payporta?
Tito. Parlam ò Sento en romans,
 perque això de Socarrates
 no hu gaste Yo.
Sento. Puix tontàs,
 si Socrates fone tan docte,
 y à ell et vull acompanyar

de què et queixes?

Tito. Dels teus termes,
que no son termens christians.
Y que fan los Pastisers?

Sento. Els Pastisers han promès
cadascu en particular
dosents pastisos, y tots
desde el Carro els tiraran.

Tito. Em diràs qual es lo Ofici,
perque el he de acompanyar.
Què pensamientos tan nobles!
bè dic Yo que els Valencians
en tot se pinten à soles.
Mes pregunte, al agafar
els pastisos, me pareix,
que ya els trobaran chelats?

Sento. No, que en lo Carro que duen
porten un fornèt marcial,
y cohuen tot lo que volen.

Tito. Així tiraren, sagrat!
una casola de arròs,
de aquell que diuen quallat,
unes polles, alguns pavos,
dos, ò tres moltons alast,
unes cuixes de bedella,
bous, baques:::

Sento. Home, què fas?
tens girat l'enteniment?

Tito. Com so tan apasionat
à la menchusa, crehia
que ho tenia ya davant,
y tota la ferramenta
me se anava menechant,
fentmese la boca aigua.

Sento. Ya sè que eres un Alarp,
y es predicar en desierto
buscar la formalitat:

No asamos, y ya empringamos?
Tambe diuen que trauràn
un Carro de aigues chelades.

Tito. Puix molt pronte es desfarà,
perque el chel no dura molt,
encara que hara fret fá.

Sento. Yo estic que serà un primor,
y per no diro en romans
dic, que serà un *Mare magnum*,
que en això hu he ponderat:
Si totes les prevencions
se havien de relatar,
eren menester uns llibres
com les Torres de Serrans;
pero prometem conformes
en altra Segona Part
referir els lluments
ab que esta Ilustre Ciutat
celebra la exaltació
al Trono, de CARLOS QUART,
que funcionotes com estes
no les hauràn vist los nats.
A Deu puix *Bufalampolla*.

Tito. A Deu Visent el *Formal*.

Els dos. Y digam tots à veu plena
que vixquen els Valencians,
vixquen el Rey, y la Reyna,
el Principèt, y el Infant,
y vixca la Real Familia
per tota una eternitat.

EN VALENCIA:

Ab les llicencies necesaries : Per Martí Peris. Any 1789.

de que es quiza
 Tiro. Dels seus reims
 que no son reims christians
 Y que fan los Pastors
 Tiro. Els Pastors han promes
 castar en particular
 docents pastors, y tots
 desde el Carlo els mestrans
 Tiro. En dits dits es lo Oñe
 porque el he de acompañar
 Els pastores van molt
 he dit Yo que els Valencians
 en tot se guien a tot
 Més pregunte, al estat
 els pastors, me parea
 que ya els trobareu christians
 Tiro. No, que en lo Carlo que heu
 porten en lo mar marit
 y cobren tot lo que veu
 Tiro. Així claren, sagrat
 una casola de aires
 de quells que claren casals
 uues polles, alguns pavos,
 de, o tres molins aires,
 uns corts de ballesta
 bones, i altres
 Tiro. Home, que has
 tres quinament
 Tiro. Com se tan casolans
 a la mar, i a la
 que he sentit ja
 y tota la tornada
 me se anava movent
 fentme la boca aigua

Tiro. Ya se que eres un Alap
 y es predir en la
 buscar la tornada
 No aires, y no capment
 Tiro. També dits que truen
 en Carlo de aigua clars
 Tiro. Paix molt, promes es
 porque el chal no dits molt
 encara que para fies la
 Tiro. Yo estic que sera un primor
 y per no dir en tornas
 dit, que esta un altre magnan
 que en aixó es la bondat
 Si tota les praxions
 se havien de relar,
 encara menester uns altres
 com les Tones de Sotans
 pero praxion conformes
 en aires segons l'est
 resten els huijans
 ab que esta llaste Quint
 celebra la exaltació
 al Tono, de Carlos Quint
 que fanchonats com estes
 no les huijan y a les nars
 A Don per B. B. B.
 Tiro. A Don Viscat el formal
 Els son Y digam tot a ven plans
 que viuen els Valencians,
 venen el Rey, y la Reyna,
 el Príncep, y el Infante,
 y vint la Real Familia
 per tota una eternitat

EN VALENCIA:

Ab les llicencies necessaries: Per Maria Pons. Any 1779.

